ПРАВО І СУСПІЛЬСТВО

Науковий журнал

Журнал заснований у 2004 році з ініціативи генерал-лейтенанта міліції ВІТАЛІЯ ФЕДОРОВИЧА ЗАХАРОВА, заслуженого діяча науки і техніки України, кандидата юридичних наук, професора

Свідоцтво про державну реєстрацію – серія КВ № 11724-595 ПР від 12.09.2006

Офіційний сайт: www.pravoisuspilstvo.org.ua

Виходить 6 разів на рік

Адреса редакції: 49064, м. Дніпро, вул. Орловська, 1-Б тел.: (056) 371-51-47

ISSN 2078-3736

У номері

РОЗБУДОВА ДЕРЖАВИ І ПРАВА: ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА КОНСТИТУЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ

ЦИВІЛІСТИКА

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

ФІНАНСОВЕ ПРАВО

ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА, КРИМІНОЛОГІЇ ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА

КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНАЛІСТИКА

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

4
2018

ПРАВО І СУСПІЛЬСТВО

4 • 2018

Науковий журнал

Науковий журнал. Заснований у 2004 році. Засновники: ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», Фонд юридичної науки Академіка права В.В. Сташиса, Національна академія внутрішніх справ. Видавець – ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет». Включений до переліку фахових видань України з юридичних наук (Постанова Президії ВАК України від 10.03.2010, № 1-05/2). Проведено перереєстрацію видання (Наказ МОН України № 261 від 06.03.2015, додаток № 13).

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща)

Головний редактор **М.В. Корнієнко**
Заступники головного редактора:
О.М. Джужа, О.В. Негодченко

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію автора

За точність викладеного матеріалу відповідальність покладається на авторів

Зміни до тексту та скорочення, що не впливають на зміст матеріалів, а також їх перейменування вносяться редакцією без узгодження з автором

Рукописи не рецензуються і не повертаються

Ухвалено до друку та поширення через мережу Internet Вченою радою Дніпровського гуманітарного університету (протокол № 10 від 23.07.2018 р.)

Бандурка О.М. – доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України;
Биргеу М.М. – доктор юридичних наук, професор (Республіка Молдова);
Богатирьов І.Г. – доктор юридичних наук, професор;
Бондаренко Н.Л. – доктор юридичних наук, професор (Республіка Білорусь);
Вербенський М.Г. – доктор юридичних наук, професор;
Гирько С.І. – доктор юридичних наук, професор (Російська Федерація);
Джужа О.М. – доктор юридичних наук, професор;
Ємець Л.О. – кандидат юридичних наук, доцент;
Калюжний Р.А. – доктор юридичних наук, професор;
Кисельов О.О. – кандидат юридичних наук, доцент;
Колпаков В.К. – доктор юридичних наук, професор;
Корнієнко М.В. – доктор юридичних наук, професор;
Макушев П.В. – доктор юридичних наук, професор;
Мисливий В.А. – доктор юридичних наук, професор;
Негодченко О.В. – доктор юридичних наук, професор;
Недов С.Л. – кандидат юридичних наук, доцент;
Сергевнін В.А. – доктор юридичних наук, професор (Сполучені Штати Америки);
Торяник В.М. – доктор політичних наук, професор;
Хюльсхерстер Штефан – доктор юридичних наук, професор (Федеративна Республіка Німеччина);
Чернєй В.В. – доктор юридичних наук, професор;
Ярмиш О.Н. – доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України.

© ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2018
© Всеукраїнський фонд юридичної науки академіка права В.В. Сташиса, 2018
© Національна академія внутрішніх справ, 2018

ЗМІСТ

РОЗБУДОВА ДЕРЖАВИ І ПРАВА: ПИТАННЯ ТЕОРІЇ ТА КОНСТИТУЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ

АНДРУХІВ О. І. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТА КОЛЕКТИВНОЇ ФОРМИ ПАТРОНУВАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ В УРСР У ПОВОЄННІ ДЕСЯТИЛІТТЯ....3

БАЧИНСЬКА О.-М. І. ПОЗИТИВНІ ДІЇ ДЕРЖАВИ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ НЕДИСКРИМІНАЦІЇ....8

БОЧАРОВА Н. В. РОЛЬ СУДУ ЄС У КОНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЇ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ....14

ВОВК О. Й. ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ....19

ГРИЦАЙ І. О. ІНТЕГРАЦІЯ ПРИНЦИПУ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ ЯК СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ОБОРОННОГО СЕКТОРА....27

ЗОЗУЛЯ О. І. ОСНОВНІ НАПРЯМИ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОМІТЕТІВ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ....32

МЕЛЬНИК А. А. ТЕХНІКО-ЮРИДИЧНИЙ АСПЕКТ ЯКОСТІ ЗАКОНУ....38

МУДРАК В. В. РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ І ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ....43

ОВСЯННІКОВА О. О. ДОСТУПНІСТЬ ПРАВОСУДДЯ ЯК ЧИННИК, ЩО ВПЛИВАЄ НА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ ЩОДО СУДОВОЇ ВЛАДИ....48

ПАЙДА Ю. Ю. ПРАВО НА СВОБОДУ СОВІСТІ ТА ВІРОСПОВІДАННЯ, ЙОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕЛІГІЙНИМИ НОРМАМИ ТА НОРМАМИ ПРАВА....54

РЕМІНСЬКА Ю. Ю. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗУМІННЯ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА: ВІТЧИЗНЯНА Й ЗАРУБІЖНА ДОКТРИНАЛЬНІ ТРАДИЦІЇ....59

СЕРБІНА Н. О. ПРЕЗУМПЦІЯ НЕВИНУВАТОСТІ ЯК ОБ'ЄКТИВНЕ ПРАВОПОЛОЖЕННЯ У ПРАВОЗАСТОСОВЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ....66

ЦИВІЛІСТИКА

АПАЛЬКОВА І. С., ЯНІЦЬКА І. А. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГЛАМЕНТУВАННЯ ПРАВА АПЕЛЯЦІЙНОГО ОСКАРЖЕННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ....71

БІРЮКОВА А. Г. СПІВВІДНОШЕННЯ ПРИВАТНОГО ТА ПУБЛІЧНОГО ПРАВА: ДУАЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ....76

ВОЛКОВА Н. В. ФОРМИ ЗАХИСТУ СІМЕЙНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ ДИТИНИ....81

ЖУШМАН М. В. ЗВЕРНЕННЯ СТЯГНЕННЯ НА МАЙНО, ПРАВА НА ЯКЕ НЕ ЗАРЕЄСТРОВАНО УСТАНОВЛЕНИМ ЗАКОНОМ ПОРЯДКОМ....86

КУЦИН А. В. УМОВИ ТА ПІДСТАВИ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ....92

СЛІПЧЕНКО А. С. КОНСТИТУТИВНЕ ПРАВОНАБУТТЯ У ЦИВІЛЬНОМУ ОБОРОТІ....95

ЧЕРЕДНИК Н. В. ДОГОВОРИ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УНІВЕРСИТЕТІВ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ....101

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС

ГОНЧАРЕНКО О. М. ВИДИ САМОРЕГУЛІВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ....108

ІЛЬЮЩЕНКО Г. В. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗМЕНШЕННЯ СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ КОРПОРАТИВНИХ ПІДПРИЄМСТВ....114

ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

БЕК У. П. АТЕСТАЦІЯ РОБОЧОГО МІСЦЯ ПРАЦІВНИКА ЯК ПРАВОВА ПІДСТАВА ВИНИКНЕННЯ ТРУДОВИХ ТА ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НИМИ ПРАВОВІДНОСИН....119

МЕЛЬНИК В. П. НОВАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ....125

ЯЦИШИН В. В. ЗНАЧЕННЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРИНЦИПІВ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ У СФЕРІ ПРАЦІ....131

ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО

ЛІСОВА Т. В. ДО ПИТАННЯ ПРО ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДНОВЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬ....137

ФЕДЧИШИН Д. В. АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ САМОЗАХИСТУ У ЗДІЙСНЕННІ ПРАВ НА ЗЕМЛЮ....144

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

БІЛА В. Р. ПОНЯТТЯ ПРАВОВОЇ ФОРМИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ....150

БЛІНОВА Г. О. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ УЧАСТІ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ В ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИНАХ....156

КАПІТАНЕНКО Н. П. ПІДСТАВИ ДЛЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ....161

КАРЕЛІН В. В. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЖИМУ ЗАКОННОСТІ ТА ДИСЦИПЛІНИ У СФЕРІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ....166

КРАВЧЕНКО М. Г. НАЦІОНАЛЬНА СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ В УКРАЇНІ ДО 2030 РОКУ ЯК ДЖЕРЕЛО ЕКОРЕСУРСНОГО ПРАВА УКРАЇНИ....173

МЕЛЬНИЧЕНКО Б. Б. СИСТЕМА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ....178

ПРИПУТЕНЬ Д. С. СУТНІСТЬ ЗАХОДІВ ПРИМУСУ В ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ЩОДО МИТНИХ ПРАВОВІДНОСИН, НЕ ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ЮРИДИЧНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ....183

ХОМИШИН І. Ю. АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОСВІТИ В УКРАЇНІ....191

ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА, КРИМІНОЛОГІЇ ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА

БОДУНОВА О. М.,
кандидат юридичних наук, доцент
кафедри кримінального права
та кримінології
*(Університет державної фіскальної
служби України)*

ЛЮБАВІНА В. П.,
молодший науковий співробітник
відділу дослідження акцизного
оподаткування
*(Науково-дослідний центр проблем
оподаткування та фінансового права
Науково-дослідного інституту
фіскальної політики
Університету державної фіскальної
служби України)*

УДК 343.92

ВПЛИВ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ДИНАМІКУ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

У статті розглядається питання криміногенного впливу новітніх інформаційних технологій, зокрема засобів масової інформації, на злочинну поведінку. На підставі аналізу наукових праць та законодавчих актів визначаються напрями запобігання такому впливу.

Ключові слова: *злочинність, новітні інформаційні технології, динаміка, ЗМІ, свідомість.*

В статье рассматривается вопрос криминогенного влияния новейших информационных технологий, в том числе, средств массовой информации, на преступное поведение. На основании анализа научных работ и законодательных актов определяются направления предотвращения такого воздействия.

Ключевые слова: *преступность, новейшие информационные технологии, динамика, СМИ, сознание.*

The article considers the issue of the criminal influence of the latest information technologies, including the media, on criminal behavior. Based on the analysis of scientific works and legislative acts, the directions for preventing such impact are determined.

Key words: *crime, newest information technologies, dynamics, media, consciousness.*

Вступ. Усім відомо, що сьогодні суспільна думка формується під впливом мережі Інтернет, зокрема соціальних мереж. Це пояснюється тим, що у таких мережах є всі необхідні

елементи, які посилюють вплив на свідомість користувачів, адже Інтернет – аудіовізуальний канал комунікації. До того ж наразі майже кожен серед молодого населення має власні профілі у Twitter, Facebook або Instagram.

Тенденції останніх десятиліть переконливо свідчать, що в інформаційному середовищі все частіше відбувається протистояння національних інтересів країн у різних сферах життя. Дедалі активніше його унікальні можливості використовуються різними політичними силами для досягнення поставленої мети – завоювання влади, зокрема шляхом здійснення через соціальні мережі впливу на свідомість і моральний стан суспільства [2, с. 228–236].

Говорячи про криміногенний інформаційний вплив, необхідно звернути увагу на фактор сприяння такого впливу – громадську думку, за допомогою якого медіа керують суспільством і політичною владою. Громадська думка – складова частина масової свідомості, що містить у собі приховане або очевидне ставлення різних соціальних спільнот до проблем, подій і фактів дійсності. Процеси формування та функціонування громадської думки можуть протікати стихійно, однак у сучасних суспільствах найчастіше вказують на визначальний вплив із боку численних соціальних установ – політичних організацій, ЗМІ тощо [6, с. 195]. Медіа дедалі частіше вводять свого споживача у стан відчуженості від суспільства, усе більше розбещують його безсоромністю і насильством, злочинністю і безкарністю, пропагандою алкоголю і наркотиків, а також іншими негативними тенденціями. Саме тому вивчення негативного впливу ЗМІ на рівень злочинності в Україні та розроблення напрямів його запобігання є актуальним.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз криміногенного впливу новітніх інформаційних технологій на динаміку злочинності в Україні та розроблення пропозицій щодо його запобігання.

Результати дослідження. Сьогодні потужні українські мас-медіа у своїх продуктах (серіалах, телепередачах, проектах) культивують антисуспільні погляди, які є оціночними судженнями (стереотипами мислення) значної частини людей, що виражають прийнятне ставлення до кримінальних форм задоволення повсякденних потреб та інтересів. Фактично антисоціальні погляди виступають дороговказом, підштовхують до вчинення злочинів тих, хто вагається [3, с. 5].

Проте вплив ЗМІ на злочинність може носити й позитивний характер. Так, взаємодія правоохоронних структур та ЗМІ виступає засобом оптимізації діяльності кожної з них: для медіа – це можливість удосконалити інформування громадськості з питань боротьби зі злочинністю (зокрема забезпечити необхідну відкритість діяльності правоохоронних органів), а ще така взаємодія допомагає структурі ЗМІ формувати правосвідомість населення. Для правоохоронних органів – це спосіб одержання допомоги від населення у вирішенні своїх завдань і засіб розширення джерел інформації, необхідної для виконання певних функцій. Століття тому М. Гросс писав щодо цього, що тісний зв'язок між судом, слідчим і засобом масової інформації полягає в спільності завдань. Перший веде боротьбу зі злочинами та з тим, що з ними нерозривно пов'язане, що спонукає до здійснення. Та й періодичні друковані видання здебільшого прагнуть такої ж мети [1, с. 346].

Проте в багатьох випадках ЗМІ все-таки здійснюють негативний вплив на динаміку злочинності. Одна з небезпечних для духовно-моральної атмосфери суспільства традицій ЗМІ полягає в прагненні експлуатувати низинні, руйнівні тенденції людської підсвідомості. Телебачення, кінематограф, література, друковані ЗМІ повністю використовують тягу людини до всього трагічного, пов'язаного зі стражданнями. Відомо і досить цинічне журналістське кредо: чим більше жертв і катастроф, тим цікавіша інформація для глядача (і читача). Тому в перших кадрах телевізійних новин, на перших шпальтах газет, смакуючи деталі, розписуються великі та малі трагічні події.

Людину затягають як глядача, читача, апелюючи до найсильніших її переживань. Звертання до них завжди приносило найбільші касові збори кінофільмам (наприклад, кривавим бойовикам) і книгам відповідного змісту. І в XXI столітті (всупереч культурним традиціям і логіці розуму) більшість людей готові читати та дивитися те, що може спричинити граничне внутрішнє напруження і навіть стресовий стан.

Водночас для успішної маніпуляції свідомістю людей потрібна саме атмосфера страху, затяжного стресового стану, що блокує творчий (критичний) розум. Це найкраще підґрунтя для середовища формування «нерухливого», догматичного мислення і перевірений засіб придушення пізнавальної активності людини. На тлі емоційного дискомфорту можна впровадити у свідомість особистості та суспільства будь-який міф і одночасно довести їх до повної соціальної апатії.

Варто зазначити, що криміногенний інформаційний вплив медіа в низці випадків спрямований на вирішення конкретних завдань: поширення завідомо неправдивої інформації, а також публікація відомостей і фактів, що відводять убік слідство в кримінальних справах; створення засобами масової інформації громадської думки, що сприяє розвалу кримінальних справ, які володіють величезним суспільним резонансом; розголошення конфіденційних відомостей, що становлять службову таємницю, таємницю слідства; компрометація правоохоронних органів і окремих представників, які виявляють активність у боротьбі зі злочинністю. Виконуючи політичне або кримінальне замовлення, ЗМІ втрачають свій авторитет, аудиторію, рекламу, дохід. Медіа, розраховуючи на підтримку політичних або злочинних сил, стають заручниками інтересів, які диктують правила гри відповідно до запитів своїх покровителів. Звісно, ЗМІ мають інформувати суспільство про злочинні дії представників влади, поліції, інших посадових осіб правоохоронних органів, але ця інформація має подаватися в мінімально негативних описах, щоб не підривати довіру до правоохоронної системи.

Отже, усе вищевказане дає змогу говорити про те, що вплив ЗМІ зумовлений зловживанням свободою слова, зокрема порушенням правил моралі та журналістської етики. Звісно, ЗМІ мають інформувати суспільство про злочинність (стан, структуру, динаміку, територіальність), її вияви в державі та за кордоном, роблячи при цьому попереджувальний вплив, розважати представників суспільства тим чи іншим видом інформаційної продукції (кінофільми, серіали, ток-шоу тощо), але це має робитися кримінологічно обґрунтовано. Функція висвітлення не має створювати в суспільстві паніки, з одного боку, а з іншого – не викликати в будь-кого бажання вчинити злочин.

Саме тому негативний вплив ЗМІ завдяки маніпулятивності й особистісним факторам (психологічним, фізіологічним) легко сприймається реципієнтами масової інформації, що породжує серйозну загрозу безпеки як суспільства, так й особи зокрема. При цьому криміногенний вплив ЗМІ, по-перше, входить до єдиної системи взаємодії, що призводить до можливого та дійсно існуючого механізму створення причин, які детермінують злочинність; по-друге, може здійснюватися саме злочинністю (її елементами) в різних виявах, що дає можливість говорити, що ЗМІ можуть як породжувати злочинність, так і виступати співучасниками її (через інформаційне забезпечення) [6, с. 198].

Проаналізувавши теоретичні доробки багатьох дослідників криміногенного впливу ЗМІ, варто виокремити певні групи дій, через які й здійснюється зазначений вплив. Загалом, це інформування суспільства про певні події, пропаганда, інформування про методи та способи вчинення злочинів, зловживання ненормативною лексикою, романтизація й ідеалізація злочинності, героїзація злочинців, реклама алкогольної й тютюнової продукції, сприяння та розвиток кримінальної субкультури, формування негативної думки про державні та правоохоронні органи та посадових осіб, заходи з профілактики й боротьби зі злочинністю.

Важливо зазначити, що негативний вплив ЗМІ часто відображається саме на поведінці неповнолітніх. Показові й результати досліджень Медичного факультету Гарвардського університету (Harvard University), згідно з якими до 18-літня американська дитина бачить насилля на екрані телевізора більше 180 тис. разів. Із них близько 80 тис. убивств. За інформацією Mediascope, 66% дитячих телепередач, які транслюються в США, містять сцени насилля, причому в трьох четвертих випадків телебачення демонструє програми, в яких насилля ніяк не карається.

Отже, проблема впливу ЗМІ на формування правосвідомості та вчинення неповнолітніми злочинів є надзвичайно актуальною. Неповнолітнього злочинця можна покарати, але набагато важче запобігти причинам і наслідкам його злочинної поведінки. Для цього

потрібно боротись із тим, що змушує вчиняти протиправні дії. Саме тому в науці існує позиція, що необхідно переорієнтовувати ЗМІ з поширення агресивної інформації на розповсюдження культурно-просвітницької та правової. Висвітлення сюжетів про відбування покарань неповнолітніми в місцях позбавлення волі, роздуми про вчинений злочин, позиції потерпілих також може мати профілактичне значення.

Варто зазначити, що для запобігання негативному впливу ЗМІ на злочинність неповнолітніх важливим є використання комплексного підходу. З одного боку, має бути виховний вплив батьків та педагогів, з іншого – органів влади, причетних до регулювання інформаційного простору. Посилення захисту неповнолітніх від шкідливого впливу ЗМІ можливе і шляхом запровадження штрафних санкцій за пропаганду насилля. Варто приділяти увагу висвітленню у радіо- , телепередачах, публікаціях у друкованих ЗМІ питань здорового способу життя, соціального захисту та профілактики правопорушень серед дітей та підлітків. Потрібно об'єднати зусилля всіх складників інформаційного простору задля забезпечення неповнолітніх високоякісною інформацією, оскільки вплив ЗМІ безперечно буде лише зростати.

Висновки. В умовах інформаційної цивілізації ЗМІ мають величезні можливості для маніпулювання, вони вже сьогодні здатні домагатися від людей потрібного світосприйняття, закладати необхідні стереотипи поведінки, програмувати бажання, формувати реальну однодумність у країні й світі. Різке підвищення ролі ЗМІ в політичному і громадському житті дало підстави для появи низки концепцій, що обґрунтовують пріоритетну значимість цього інституту в житті суспільства та настання епохи «медіа- чи телекратії». Учені попереджають навіть про можливість появи нового виду світової диктатури, заснованого на всевладді ЗМІ, тобто про інформаційний тоталітаризм. Досвід показує, що роль ЗМІ (як форми влади) має тенденцію до посилення. В інформаційному суспільстві вони можуть стати чільним фактором прийняття і регуляції не тільки політичних, але й психологічних рішень. Сьогодні політикою можна назвати лише те, що пройшло через екран телевізора або друковану пресу. Без них немає ідей, подій, голосних скандалів, навіть якщо вони реально існують. Засоби масової інформації, насамперед телебачення, нині не стільки відбивають та інтерпретують дійсність, скільки конструюють її за своїми правилами і за установками замовників. Маючи всі можливості впливу на людей, їхню психіку, ЗМІ в майбутньому потенційно можуть підім'яти під себе всі інші галузі влади, поставити їх у залежність від власних інтересів. Це створює серйозну небезпеку для стійкого розвитку сучасного суспільства, одним із головних принципів якого є принцип поділу влади. Вихід із цієї ситуації полягає у посиленні правового регулювання та суспільного контролю діяльності ЗМІ, вихованні критичного відношення до них.

Одним із можливих варіантів є обмеження використання можливостей ЗМІ, зокрема мережі Інтернет. За даними звіту Freedom House Україна ж належить до країн із «вільним» доступом до Інтернету [5, с. 97].

Під час вивчення зарубіжного досвіду було виявлено, що найбільш поширеним методом обмеження свободи в Інтернеті було прийняття відповідних законів, які перешкоджали вільному висловленню думок, несли за собою покарання за поширення або розміщення певного контенту, арешти користувачів тощо. Така практика досить поширена у Китаї, Північній Кореї [4].

Варто зазначити, що чинне українське законодавство містить низку нормативно-правових документів щодо функціонування національної інформаційної сфери. Незважаючи на суттєвий законодавчий досвід, в Україні значна кількість напрямів цієї галузі все ще залишається неврегульованою в правовому аспекті. Це стосується об'єктів критичної інфраструктури, проблем інформаційно-комунікаційних систем, діяльності електронних і друкованих ЗМІ, інформаційно-аналітичних установ, міжнародних і вітчизняних неурядових організацій, які активно використовують інформаційний простір для просування своїх ідей задля досягнення як задекларованої, так і прихованої мети тощо [7, с. 24].

Список використаних джерел:

1. Бандурка А.М., Бочарова С. П., Землянская Е.В. Юридическая психология: ученик. Харьков: Изд-во Нац. ун-та внутр. дел, 2001. 640 с.

2. Гіда О.Ф. Фактори, що впливають на формування викликів національним інтересам України в інформаційному просторі // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). 2013. № 2 (30). С. 228–236.

3. Глушко Д.А. Вплив ЗМІ на формування «фонових явищ» злочинності в Україні // Злочинність у глобалізованому світі : матеріали XVI Всеукр. кримінол. конф. для студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Харків, 12 груд. 2017 р.) / за заг. ред. А.П. Гетьмана і Б.М. Головкіна. Харків: Право, 2017. 420 с.

4. Електронні джерела політичного впливу: форми маніпулювання свідомістю та засоби їх обмеження URL: http://librar.org.ua/sections load.php?s=policy&id=113&start 5/ (дата звернення: 20.07.2018 р.).

5. КоломієцьВ.Ф.,ВишневськийА.І.РольInternet-технологійуформуваннісвідомості// Проблеми міжнародних відносин. 2014. Вип. 8. С. 96–10.

6. Мокряк М.В. Вплив засобів масової інформації на детермінацію злочинності // Підприємництво, господарство, право. 2017. № 11. С. 195–198.

7. Поляруш А.А., Юрченко А.М. Украина: эволюция «революций». Киев: Самит-книга, 2013. 219 с.

ПОПОВИЧ О. С.,
аспірант кафедри кримінального права № 1
(Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого)

УДК 343.34

ТЕРОРИСТИЧНИЙ АКТ В ІСТОРІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ XX СТОЛІТТЯ

У статті проаналізовано кримінальне законодавство України, а також інші нормативно-правові акти про терористичні злочини, що були чинними в XX ст. Встановлені еволюційні зміни змісту терміна «терористичний акт» у Кримінальний кодексах Української Соціалістичної Радянської Республіки 1922, 1927, 1960 рр. Автором з'ясовані підходи законодавця до фіксації ознак терористичного акту в цих Кодексах. Сформульована пропозиція щодо використання історичного досвіду для подальшого удосконалення кримінально-правових заходів боротьби з терористичними актами в сучасних умовах.

Ключові слова: *терористичний злочин, терористичний акт, контрреволюційний злочин, історія кримінального законодавства.*

В статье анализируется уголовное законодательство Украины, а также другие нормативно-правовые акты о террористических актах, действующие в XX ст. Установлены эволюционные изменения содержания термина «террористический акт» в Уголовных кодексах Украинской Социалистической Советской Республики 1922, 1927, 1960 гг. Автором выяснены подходы законодателя при фиксации признаков террористического акта в этих Кодексах. Сформулировано предложение относительно использования исторического опыта для дальнейшего усовершенствования уголовно-правовых мер борьбы с террористическими актами в современных условиях.

Ключевые слова: *террористическое преступление, террористический акт, контрреволюционное преступление, история уголовного законодательства.*

ЧОРНА В. Г. ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОБМЕЖУВАЛЬНИХ НОРМ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРАВІ.....196

ЩОКІН Р. Г. ОСВІТА ЯК ОБ'ЄКТ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....201

ФІНАНСОВЕ ПРАВО

ГЕТМАНЦЕВ Д. О. ДО ПИТАННЯ ЩОДО ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ІНСТИТУТУ COOPERATIVE COMPLIANCE В УКРАЇНІ.....206

КОВАЛКО Н. М. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ДИРЕКТИВ, УХВАЛЕНИХ ІНСТИТУТАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ У СФЕРІ ЦІННИХ ПАПЕРІВ.....213

ОНІЩИК Ю. В., ЖУК Л. Б. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДУ ВІД ПРИЙНЯТТЯ СПАДЩИНИ: ГЕНЕЗИС, ЕВОЛЮЦІЯ, СУЧАСНИЙ СТАН.....219

ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА, КРИМІНОЛОГІЇ ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА

БОДУНОВА О. М., ЛЮБАВІНА В. П. ВПЛИВ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ДИНАМІКУ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ.....225

ПОПОВИЧ О. С. ТЕРОРИСТИЧНИЙ АКТ В ІСТОРІЇ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ XX СТОЛІТТЯ.....229

КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНАЛІСТИКА

БРАТІНОВ І. І. ОБСТАВИНИ, ЯКІ ПІДЛЯГАЮТЬ УСТАНОВЛЕННЮ ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ НАРКОЗАЛЕЖНИМИ ОСОБАМИ.....234

ВАЛЬЧИШИН Г. І. ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНИХ ПРИГОД.....241

ДЕНИСЕНКО Г. В. ІМУНІТЕТ СВІДКА В ПИСАНОМУ ПРАВІ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ.....247

КУРМАН О. В. ГРУПОВИЙ МЕТОД РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИННИХ ПОСЯГАНЬ НА ВІДНОСИНИ У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....252

ЛИСАЧЕНКО С. Л. СИСТЕМА ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ЗАСОБІВ ОТРИМАННЯ ВІДОМОСТЕЙ ВІД ОСОБИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ДОСУДОВОМУ ПРОВАДЖЕННІ.....257

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

БОДНАР Н. А. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СУДОВОЇ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ В ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ.....262

КОБИЛИНСЬКА І. М. ВИКОНАННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДІЙ ДИПЛОМАТИЧНИМИ ПРЕДСТАВНИЦТВАМИ І КОНСУЛЬСЬКИМИ УСТАНОВАМИ В РАМКАХ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ.....271

РЖЕВСЬКА В. С. ПРАВОВЕ ЗНАЧЕННЯ КОНФЛІКТУ МІЖ КОРОЛЕМ АНГЛІЇ ДЖОНОМ БЕЗЗЕМЕЛЬНИМ І КАТОЛИЦЬКОЮ ЦЕРКВОЮ.....278